aſpernatus cuncta:et irridens:ſubuo
labit ad celum vbi pari cū reliquis eo
dem diuerſantibus :vtetur beatitudi
ne:terris inſup et ponto repudiatis:
in diuine glorie ſplendorē duntaxat ⁊
pulchritudinē firmabit obtutū:aliqꝫ
adeo aīm intendet :vt reb⁹ vite hui⁹
haudquaꝗ̄ aliquā in partē aduerſis:
flecti nequeat: vel ꝓſperis ⁊ iocūdis
efferri. Afficiamur itaqꝫ amore eiuſ
modi:quē equiparare nihil poteſt . nec
ſolū pn̄tium aut futuroꝝ bonoꝝ gra
tia:quin his ommiſſis:ob ipſius amo
ris naturā. ſic enim ſumus:cū in hac
vita tum in futura:ſupplicia euaſuri ⁊
penas:ac regnū celeſte illud vendica
turi. Verꝫ neqꝫ gehēne euitatio:neqꝫ
celeſtis imperij fruitio: pro magnis ha
bēda ſunt: ſi cū his que dicturi ſum⁹
conferantur .ſiquidē oīm preſtantius
eſt deū colere:eundēqꝫ tn̄ ī habē amo
rē:cuius amor etſi mutuo inter ho
mines eē cōtigerit:oēm ſupat volup
tatē:at ſi idē ⁊ deo ineſſe cōperit que
mens concipe. vel que eloquētia po
terit concupite aīe beatitudinē:quaꝫ
vel ſola tolerantia promēbitur: expli
care? Ut itaqꝫ ex ꝑientia ipſa:cū ſpiri
talis iocunditatis huius:tū vite bea
tioris ⁊ dei ī quo vniuerſe ſunt opes:
haberi ꝑ nos cognitio poſſit:relictis
ceteris:diuino huic amori ⁊ noſtri ob
lectandi cauſa:et dei qui et colēdus ⁊
efferendus eſt gratia:incūbamus.

¶ De premijs ſcōꝝ diuerſiſqꝫ hono
ribus apoſtoloꝝ. et de gehenna ſi ſit
et vbi ſit. ¶ Sermo xix.

Haud eque idē beatis oībus ī
dei regno honos habebitur.
ſiquidem neqꝫ xp̄i diſcipulos
inter ſe pares:oēs fuiſſe conſtat:tres
enim erant q̄ ceteris preſtarēt :quos
inter diſtare etiam videbatur. q̄ppe cū
deo vel minima queqꝫ acriori ſpūt cu
re. aſtrum eniꝫ inquit ab aſtro differt
gloria. tametſi diſcipuli oēs:pro apo
ſtolis haberentur :vniuerſiqꝫ ſint ſu
per ſedes duodecim conſeſſuri : palā
qꝫ ſit ⁊ ſua ſingulos reliq̄ſſe: cū xp̄o:
et vitam duxiſſe ſingulos. qui tamen
cū eſſet orandi gratia ſeceſſurus:tres
ſecum ſumpſit. alioquin hos inter ne
minem preſtare aſſerit:cū dicit. Sedē
enim ad dexterā meā:aut ad ſiniſtrā:
nō eſt meum dare vobis: ſꝫ quibus a
patre paratū eſt . Item et petrum re
liquis prefert dicēs. Petre amas me
plus his Et alibi. Johānes aūt cete
ros preter ab eo colebat. Erit aūt di
ligentiſſima in oēs inquiſitio:adeo vt
ſi parua re aliqua vel minima proxiꝫ
exceſſeris vel id ſit deo cure futuruꝫ:
et ita vt ex fulgore ſupne accepto. be
atoꝝ quiuis cognoſci poſſit Nēpe ⁊
loth : cū iuſtior haberetur. haud tn̄
Abraam par eſſe iuſticia videbatur .
Itē et Ezechias cū equior eſſet:nec
tn̄ dauid equitate erat aſſimilis Pro
phete inſuper omnes cū iuſticia abū
darent:nō erant tn̄ vel ſinguli cū Jo
hanne conferēdi. Ubi igitur ſunt:qui
poſt tā acerrimā meritoꝝ inueſtigatō
nem nullā fore gehennā arbitrantur:
qn̄ et iuſti oēs:ſi vel paruo reliquos
anteceſſerint:haudquaꝗ̄ paria ſunt ꝑ
mia recepturi? vt illud. Aſtrum enim
ab aſtro diſtat gloria. Quo ergo pacto
facinoroſi:eadē cuꝫ iuſtis ſtatione fu
turi ſunt? Huiuſcemōi rerū confuſio
nem:ne deū dixerim:neqꝫ hoīm quē
piā facturū exiſtimaueriꝫ. Oc ſi libet:
ex priſcoꝝ hoīm erratis et quantū il
li inter ſe diſtent:et dei q̄ accuratiſſi
mū ſit iudiciū:patefaciam. Peccauit
adam:peccauit et Eua:ita vt vtriqꝫ
preuaricati ſunt: vtiqꝫ nec paria eorū
errata:ſic abſimili ſūt affecti ſupplicō.
ſiquidē hoꝝ adeo erāt peccata diuer
ſa. vt paulus aſſerat Adam nihil fuiſ
ſe fallacie perpeſſum :quin Euā quia

ſeducta ſit: fuiſſe preuaricatã. ⁊ ſi non
impar eſſet vtriſq; deceptionis cõdi-
tio. factũ tamen eſt diuina illa et dili-
gentiſſima inquiſitione: vt tanta deli-
quentiũ argueret diuerſitas: ꝙ Pau-
lus illud dicere cõpulſus ſit. Porro
ob fratricidiũ cruciabatur Cain: cũ
Lamech qui hoĩem paulopoſt neca-
ſet: nullo ſit eiuſmodi tormento affe-
ctus cũq; hoꝝ vterq; humanum ſan-
guinem fudiſſet: grauius tamen eſſet
lamech culpand⁹: ꝙ Cain exẽplo ni-
hil ĩ meli⁹ ꝓfeciſſet. ſed qm̃ neq; frẽm
admonit⁹ iteremit: neq; admiſſi faci-
noris delatore: qui commiſſa ederet:
indiguit: neq; dño de cede querẽti im-
pudentius reſpondiſſet: quin nemine
incuſante ipſe ſe homicidij arguens:
dãnaſſet: facilius ẽ ſceleris veniã aſſe-
cutus. Cain vero qm̃ his longe aliẽa
facere eſt aggreſſus: cruciatibus ⁊ tor-
mentis afficiebatur. Vides q̃ diligẽ-
ti inueſtigatione: deus hominum
facta diſquirat? idcirco de his q̃ aqua-
rum inundatione conſumpti ſunt: va-
rijs modis ſuppliciũ ſumpſit. diuerſis
etiam iſraelitas penis ⁊ babilonios: ⁊
qui antiochi fuere tꝑibus: iudeos af-
fecit: vt oñderẽ ſe noſtri haud medio-
crem habere rationem: cum horũ ali-
qui annos octoginta: quadringentos
nonnulli: fuiſſent ſeruitute oppreſſi. con-
ſtetq; ex his pleroſq;: liberos pre eſu-
rie fameq; eſitaſſe: fuiſſeq; calamita-
tib⁹ ⁊ erũnis grauioribus affectos. q̃s
neq; fato functi: neq; ſuperſtites eua-
ſiſſent quippe cũ potius deus Sodo-
mã laturũ ſe ⁊ Gomorram aſſerat: q̃
iſtorum hoĩm ciuitatem. Qz ſi nulla
foret ei de nobis: vel delinquentibus
vel ꝑficientibus: cura: aliquid forte
gehennã negare ⁊ futura ſupplicia dif-
fiteri: rõnis pre ſe ferre videretur: ve-
rũ cum tanto ſtudio incũbat: ne in ali-
quod ipſi facinus ꝓlabamur: tantũq;
impendat ope vt recte viuamus: con-
ſpicuũ eſt ꝙ peccantib⁹ penas: bene-
facientibus coronam ſit ⁊ premia lar-
giturus. Nunc vero aduerte: q̃ va-
rie hoĩm ſentiat multitudo: qui plerũ-
q; deo id culpe afferunt. ꝙ violẽtos
et raptores nonnũq; toleret. nefari-
os et facinoroſos impunes ſinat. q̃d
q; his duntaxat ſupplicia minitetur
culpant grauius: et iniquo animo fe-
runt: quoꝝ etſi altero grauentur: alte-
rũ tamen probari ꝑ eos ⁊ cũ admira-
tione efferri laudibus oporteret. Sz
o dementiam: o efferatam ⁊ ſine ratõ-
ne mentem: o animum ſceleratum et
in omne flagitiũ et ſcelus ꝓpẽſum. vn-
de eiuſmodi tua hec deprauata emer-
git oppinio? ꝙ ſi maluerint qui hec
ſentiũt virtutibus inherere: q̃ primũ
q̃uis ambiguitate reiecta: fient de ge-
hẽna certiores: Queret aliquis Vbi-
nam gentium. aut quibus in terris:
hanc gehennam ſitam dixeris? verũ
quid illud tibi eſt cure: cum enĩ vtrũ
ſit gehenna queratur: de loco ſitu ve
nondum eſt aliquid inquirendum? q̃-
uis pleriq; pro certo non diffitentur
eſſe hanc in ioſaphat valle conſtitutã.
quod in certamine quodam ⁊ bello
apud veteros illos quõdã in gehẽna
vallis ioſaphat geſto: narratur: quod
ſacre litt̃e nuſq; affirmant. At ſi de ſi-
tu et loco queſieris: reſpondebo: dicã
q;: extra terraꝝ orbem hũc aliquo eẽ
poſitã. Non ergo erit: quo fuerit hec
loco ſita: quin magis quo pacto euita-
ri poſſit: querendũ. neq; ꝙ pro nimia
eius indulgẽtia deus nullas perſepe
exigat in hac vita penas. futuris eſt
diffidendum. nam ideo hominum to-
lerat errata: quia clemens ⁊ pius:
eoq; potius comminatur: q̃ ſubito
incurſu inuadit. Inquit enim nolo
mortem delinquentis. vnde cognoſci
põt: ꝙ ſi nulla eſſet peccanti ꝓpoſita

mors :ſuperuacaneuz id chriſti dictuz
extitiſſe. Scio equidē vobis his ver
bis nihil quippiā eſſe moleſtius:cū mi
hi ſit nihil ſuaui⁹: vtināq; cum cenat̄:
cum prandiū ſumitur:cū lauatur:cuz
demū reliqua pagūtur:de gehēna fie
ret apud nos mentio .nec enī illi⁹ for
midine:aut hic aduerſa viderent̄ gra
uia:aut pro ſuauibus proſpera habe
rentur. Tu vero quid graue aut mo
leſtum dixeris?num paupertatē?nuz
languores?nū ſeruitutē?nū corporis
cecitatem? Hec certe ridicula videbū
tur ſi cū gehenne incendio ꝯparent̄.
Quin vel ſi fame et longa vexatos ad
duxeris:vel ab ineunte etate:et lumi
nib⁹ captos ⁊ mendicos:pro eſca hec
omnia ⁊ cibo quodā lautiori ducent̄
illoꝝ tormentorum reſpectu:quorum
narratio frequentius iteranda eſt.qm̄
gehenne eiuſmodi recordatio nos eā
incidere haud ſinit. Nonne et Pau
lum audis dicentē .qui penas perpe-
tuo daturi ſunt a facie dn̄i:cuiuſmodi
et Nero fuit quē idem antichriſti my
ſterium appellat:cū inquit:myſterium
iam opatur iniquitatis? Quid igitur?
nihil Nero:nihil antichriſt⁹:nihil de-
niq; mali et diabolus patietur? Nun-
quid antichriſtus pro diabolo futur⁹
eſt?num demū hi omnes:niſi ſupplitio
et pena cogantur :malis aliqn̄ ſunt fi
nem facturi?veruz dicet aliquis nihil
erit a gehēna verendū:q̄ ſoluz a chri
ſti fide alieni homines adituri ſunt.
Queſo quāobrē?qm̄ fideles ſui dn̄i iā
pridez habent notionē. At quid illꝰ?
cum hoꝝ ſit vita impurior:ꝑptereaq;
maiores ſunt q̄ illi penas daturi :q̄t-
quot enī ſine lege admittūt :ſine lege
⁊ pereūt.q̄ vero in legē deliquerint:
⁊ lege iudicabūtur. Itē ⁊ ſeruus qui
herilis ſit animi cōſcius:nec dn̄o ad
voluntatē paruerit. multis vt vapu
let neceſſe eſt. Qꝫ ſi nullā dixeris vi-
te rationē reddendā fore:fruſtra q̄ ...
et vulgo opinari nonnullos:ergo ...
diabolus ipſe cruciabit̄:quia habea...
ipſe dei notitiam: longe magis q̄ ho
mines certiorē.ſiquidē demones vni
uerſi ⁊ deum norūt:fatētur ⁊ ꝯtremi
ſcunt.itaq; ſi vite hui⁹ actionū prauo
rū q; facinoꝝ:nulle eſſent reddēde ra
tiones:forent ⁊ hi ſupplicio quouis li
berati:non ita ſe res habet nō ita.ca-
uendū ſane ne vos fallat opinio . Nā
ſi certi nihil de gehenna conſtaret:q̄-
nam pacto duodecim apoſtoli bis ſe-
nas et iſraeliticas eſſent tribus iudi
caturi?quid preterea et Paul⁹ illud
aſſereret:inquiens? Nōne videtis q̄-
niā de angelis ne de temporarijs his
dixerim ſum⁹ iudiciū facturi:quid eti
am ⁊ chriſt⁹ illud protuliſſz . Uiri ni-
niuite reſurgent:et ꝯdemnabūt gene
rationem hanc:erit q; terra ſodomo
rum magis in die iudicij q̄ hi tolera
bilis. Quid illud ioco agis que ſerio
agenda ſunt?quid falleris inſaniēdo?
quid dei clementiā oppugnas. eo eniz
gehennam deus et parauit ⁊ cōmina
tus eſt:vt illā trepidi caueremꝰ. Ita
q; qui eā tollit:nil aliud eniti videt̄:
q̄ falſa opinione captus: ī eā enixius
prolabatur. Nō igitur erunt illoꝝ vi
res aut manus debilitande:qui ꝑ vir
tute cōtendūt:neq; torpentiū augen
da ſegnities .qn̄ enim cum pertinaci
hac et ſtulta vulgi ꝑſuaſione qua ge-
hennā negant a ſcelere deſiſtet̄?qn̄ eti
am imponet̄ nequitie finis?aut vbi ꝟ
iuſticia conſtabit.nō dico ſolū que fla
gitioſum a iuſto ſecernat. ſed arguat
a peccatore delinquentē:id eſt cur ali
quotiens nōnulli hominū penas hic
pro ſcelerib⁹ luant.nōnulli vero :qui
aut eque aut grauius forte cōmiſerit:
ſint ſane dū viuūt:tormentoꝝ expers.
Si itaq; nullibi ſit de gehēna cōper-
tum:nil profecto tibi qꝺ eiuſmodi ob

iectantibus reſpōdeas ſuppeteret. Quo
circa obſecro: vt rebus his irriſione
digniſſimis reiectis: coꝝ ora occluda
tis qui longe aliter de gehēna ꝙ̃ vos
ipſi ſenſerunt. qñ vt perexigua errata:
ita et benefacta acerrime conquirent̃:
adeo vt pro īpudico oculoꝝ aſpectu
penas daturi ſimus: pro q̃ʒ ſupuacā
neis ocioſe q̃ʒ dictis: pro leui inſup ⁊
tenui contumelia: pro q̃ʒ vinolentia
demū ipſa: tormenta nobis ſubeunda
ſint. Sic contra pro gelidioris aque
ciatho cōmunicato: vel ſolo gemitu:
mercedē ꝓmerebimur. Da ei ſignuʒ
inquit in faciē ingemiſcentiū ⁊ dolē
tiū. Quo igitur pacto affirmare aude
bis eū qui noſtra omnia diligentius
ſcrutet̃: fruſtra fuiſſe gehennā cōmina
tū? ne obſecro: ne inq̄m inani hac ſpe:
cum te ipſum: tum tue huius opinio
nis ſect.tores: eas perditū. Nā ſi meis
forte diffidenduʒ eſſe dictis cenſue
ris: iudeos: gentiles: hereticosq̃ʒ vni
uerſos rogato: reſpondebunt ſane ad
vnum omnes: futurū iudiciū: futurā
q̃ʒ vt bonoꝝ ita et maloꝝ: retributio
nē. Q. ſi homines haud ſatis petitiōi
huic facturos exiſtimaueris: pete vel
demones ipſos: audies mox illos cla
mitantes: quid huc veniſti nos ante
temp⁹ cruciatū? Quibus omnibus in
vnum coactis: perſuade animo ne fru
ſtra deliret: ne gehēnā expert⁹: de ea
certior fiat. qñ illi⁹ cōtemplatione et
metu moderatior effectus: eiuſdē q̄at
et cruciat⁹ effugere: et futuris bonis
potiri

Occultāda ſunt opa bona ⁊ maxīe
religioſis exemplo. Ser. xx

Rerū tuaꝝ diſpenſatio: eccleſie
preſidibus minime ꝯcedēda
eſt: quin per te ipſum exequē
da. vt non ſolū minuendi fortunas tu
as: ſed etiā adminiſtrandi mercedē ha
beas. Ipſe ſemen tuis manibus ſulco
i. cta. non enī hic erit terre aratrū de
figendū: aut boues iungendi: vel tell⁹
ipſa nouanda: gelu q̃ʒ ⁊ frigore cōten
dendū. hac eī omni difficultate caret
iſtiuſmodi ſemen. in celo nanq̃ʒ ſemi
nas: vbi algores nulli: neq̃ʒ hyems:
vel eiuſmodi aliud quippiā inuenitur.
in animos ſeris: vnde nemo qđ ſatuʒ
fuerit: tollet. qñ ibi erebit maxīe ⁊ acri
us ac celerrime detinebitur. Tu ſemē
iacito: cur te hoc premio fraudas? ma
xima eteni ſunt propoſita premia: his
qui aliena recte ſumminiſtrauerint. ſi
quidem nō ſolū qui ſua diſtribuit: ſed
et qui oblata bene impartitur: dign⁹
mercede eſt. Tu vero cur illam tibi
cū liceat non vendicas? Qđ aūt vel ex
eo futurū ſit premium: illud audi. Cō
ſtituerunt aūt apoſtoli Stephanū et
qui circa eū erant: ad diſpenſationem
per man⁹ faciendā. Efficere ergo ⁊ tu
tuaꝝ rerum diſpenſator. hec enim hu
manitas id eſt dei timor: te fortiorem
reddet: inſolentiā tollet: animo q̄teʒ:
manib⁹ ſanctitatē: largietur: intellectū
eliciet: philoſophari edocebit: promp
tiorem faciet: et benedictionis parti
cipem: qua et caput ipſum manuū mi
niſterio donatur. Eſto itaq̃ʒ ad oran
dum diligentior: ſanctoꝝ viroꝝ curā
ſuſcipito: eoꝝ dico qui vere ſunt ſan
cti: qui in ſolitudinibus conſidunt: q
emendicare nequeūt: qui deo adherēt.
Iter longius ſuſcipe. tumet tua ali
is impartire: plurimum enī vtilitatis
afferet iſtiuſmodi per te datio. Spe
ctabis enīʒ in ea heremo tuguriolū:
videbis et diuerſorium: oculis ſolitu
dinem luſtrabis: ita vt cum illo ꝑ cau
ſam pecunias dilargiendi cōceſſeris:
⁊ animā plerūq̃ʒ deo integre detētus
ꝙ̃ efficere illis conſeru⁹: et hoc ſeculo
alienus ⁊ hoſpes. magnū quidēʒ pre